

ZAANGAŻOWANIE STANÓW ZJEDNOCZONYCH I UNII EUROPEJSKIEJ
W AFGANISTANIE PO 2001 ROKU: STABILIZACJA – DEMOKRATYZACJA –
ODBUDOWA

Autor : Mirza Khan SABAWOON

Streszczenie

Rozprawa doktorska napisana pod kierownictwem prof. UAM dra hab. Łukasza Donaja (promotor pomocniczy dr Klaudia Gołębiowska) dotyczy sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej Afganistanu po 2001 roku. Głównym problemem badawczym jest temat zaangażowania Stanów Zjednoczonych i Unii Europejskiej w proces stabilizacji, odbudowy i demokratyzacji Afganistanu. Dokonanie obszernej analizy pozwoliło odpowiedzieć na kilka głównych pytań badawczych, dotyczących przede wszystkim roli Stanów Zjednoczonych i Unii Europejskiej w rozwój Afganistanu. Wsparcie Zachodu okazało się być niezwykle ważne, szczególnie w kontekście tworzenia afgańskich struktur bezpieczeństwa, odbudowy gospodarki, reformy wymiaru sprawiedliwości, stworzenia nowego systemu edukacyjnego, równouprawnienia oraz walki z terroryzmem. Główna teza rozprawy, zakładająca, iż Stany Zjednoczone i Unia Europejska od 2001 roku wspierały Afganistan, koresponduje z kilkoma hipotezami pomocniczymi. Afganistan jako państwo od zawsze uzależnione od pomocy Zachodu nie byłoby w stanie samodzielnie podjąć próby budowania demokratycznych struktur.

Autor wykorzystując różne metody badawcze oraz źródła (polskie, angielskie i perskie) nie tylko podjął próbę całościowego zbadania zjawisk politycznych, społecznych, gospodarczych, dokonał szczegółowej analizy sytuacji Afganistanu po 2001 roku, ale także przedstawił aktualną sytuację, tj. po przejęciu władzy przez talibów w sierpniu 2021 roku. Zakres chronologiczny i czasowy rozprawy obejmuje więc ponad 20 lat, co dało możliwość przedstawienia szczegółowo problematyki tego obszaru i pozwoliło sformułować wnioski. W pracy dowiedziono, że Afganistan pomimo wsparcia krajów Zachodu nie zdołał stworzyć silnych i efektywnych ośrodków władzy, a podziały wewnętrzne sprawiły, iż nie udało się zreformować wielu dziedzin życia. Wydaje się, iż zarówno rządzący jak i sami obywatele nie byli gotowi na zmiany, które należało wprowadzić, by choć po części zdemokratyzować Afganistan. Z pewnością właśnie to przyczyniło się do słabości państwa i w konsekwencji przejęcia władzy przez talibów. Politologiczny charakter pracy umożliwił autorowi nie tylko

przedstawienie wieloletniego zaangażowania Stanów Zjednoczonych i Unii Europejskiej na opisywanym obszarze, ale także aktualnej sytuacji Afganistanu.

Słowa kluczowe: Afganistan, talibowie, Stany Zjednoczone, Unia Europejska, demokratyzacja, terroryzm, Al-Kaida, Osama bin Laden, ISAF, siły międzynarodowe.